

Férové boby (metodický list)

NAZEMI

Cíle:	a) studenti si zažijí a následně zanalyzují nespravedlivé nastavení světového obchodu včetně dopadů na životy lidí. b) studenti si uvědomí svou roli spotřebitele a seznámí se s konceptem fair trade jako alternativou k běžnému obchodu
Časová dotace:	max 45 minut
Pomůcky:	karty s rolemi (Příloha 1) karty představující peníze (Příloha 2) karty představující pytle s kakaovými boby (Příloha 3) pravidla hry (Příloha 4)
Věk:	2. stupeň ZŠ nebo víceletá gymnázia
Počet studentů:	min. 10
Vzdělávací oblasti:	Člověk a společnost
Poznámky:	Rha představují fiktivní měnu, za kterou budou studenti prodávat a nakupovat kakaové boby

Úvod - Brigáda (10 min)

- Zeptejte se studentů:
*Kdo z vás byl již někdy na brigádě? Dostáváte někdy zaplacenou za práci, kterou děláte?
Co za práci jste již dělali?*
- Seznamte studenty s následující situací:
Rozhodli jste se vydělat si peníze umýváním aut. Místní supermarket vám dovolil pro umývání využít část parkoviště.
- Zeptejte se studentů, kolik by chtěli dostat zaplacenou za umytí jednoho auta. Pokuste se vytvořit kompromis a dohodněte se na nějaké částce (např. 100 Kč).
- Nyní studentům sdělte tuto informaci:
Vedení supermarketu rozhodlo, že za každé umyté auto dostanete pouze 50 Kč, protože supermarket si ponechá zbytek peněz. Pokud chcete využívat parkoviště, musíte přistoupit na tuto podmínku. To znamená, že za 10 umytých aut dostanete místo 1000 Kč jen 500 Kč.
- Zeptejte se studentů: *Co budete dělat? Myslíte, si že je to fér?*

Hlavní aktivita - Hra na pěstitelů a nákupčí (15 min)

- Rozdělte 10 rolí mezi studenty (Příloha 1 – 6 pěstitelů a 4 nákupčí). Pokud máte ve třídě více jak 10 žáků, rozdejte jednu roli do dvojice či trojice. Podle instrukcí na kartě dodejte zároveň i dané množství peněz nebo pytlíků s boby (Přílohy 2 a 3)
- Vysvětlete pravidla hry (Příloha 4), případně je můžete napsat na tabuli. Je velice důležité, aby studenti přesně dodržovali pravidla uvedená na kartách, jinak nebude mít hra požadovaný efekt. Zvolte zodpovědné studenty pro role nákupčích, obzvláště pro nákupčího fair trade!
- Pro samotnou hru dejte studentům 10 minut (dodržením limitu předejdete tomu, že se hra stane nudnou). Je dobré studenty podpořit v tom, aby kontaktovali všechny nákupčí/pěstitelů předtím, než se definitivně rozhodnou. Studenti by měli mezi sebou smlouvat a diskutovat, takže buďte připraveni na rušnou atmosféru ve třídě. Zhruba jednu minutu před koncem časového limitu oznamte blížící se konec hry – pěstitelé musí prodat všechny zbylé boby.

Závěr - Jak jsme dopadli? (10-15 min)

- Studenti spočítají kolik získali a zjistí, jestli mají z čeho přežít do příští sklizně.
- Požádejte, aby zvedli ruku ti studenti-pěstitelé, kteří nezískali dostatek pro přežití do příští sklizně. Pokračujte v diskuzi nad následujícími otázkami:
Od koho jste kupovali? Dostali jste podle vás zaplacenou spravedlivou cenu?

Proč jste nepožadovali vyšší cenu nebo neprodali boby někomu jinému? Myslíte si, že s vámi bylo zacházeno spravedlivě?

- Požádejte aby zvedli ruku ti studenti-pěstitelé, kteří získali dostatek pro přežití do příští sklizně. Opět pokračujte v diskusi nad následujícími otázkami:
*Od koho jste kupovali? Dostali jste zapláceno spravedlivou cenu?
Proč jste nepožadovali vyšší cenu nebo neprodali boby někomu jinému? Myslíte si, že s vámi bylo zacházeno spravedlivě?*
- Zeptejte se studentů-nákupčích, za jakou cenu vykupovali? Kdo vykupoval za nejvyšší cenu? V tento moment můžete studentům stručně vysvětlit koncept fair trade nebo dát studentům krátký text k přečtení.
- Nasměrujte diskusi k současné situaci ve světovém obchodu. Zeptejte se studentů:
Jakým způsobem tato hra odráží situaci světového obchodu? Vidíte tam nějaké podobnosti? Jaké? Můžeme tuto situaci my sami nějak ovlivnit? Jaká řešení byste navrhli?
- Pro reflexi celé aktivity můžete použít metodu kritického myšlení Pětilístek. Každý žák si předkreslí následující schéma a doplní informace (jako téma použijte např. „světový obchod“):

1. téma

2. jaký je (dvě přídavná jména)

3. co dělá? co se s ním děje? (tři časovaná slovesa, přičemž téma je podmětem)

4. věta o čtyřech slovech

5. slovo shrnující podstatu tématu

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Upraveno podle publikace Exploring Our World vydané The One World Centre for Northern Ireland.

Příloha 1

Pěstitel 1

Tvé rodině patří malý kousek půdy, který využíváte pro pěstování kakaových bobů. Podařilo se vám sklidit 8 pytlů kakaových bobů, které nyní potřebujete prodat.

POTŘEBUJETE DOSTAT ZAPLACENO CO NEJVÍCE.

Tvoje kakaové boby mají hodnotu 70 Rha za pytel.
Potřebuješ získat alespoň 300 Rha, abys zajistil/a dostatek jídla pro svoji rodinu do příští sklizně.

Pěstitel 2

Tvé rodině patří půda, na které pěstujete banány a kakaovníky. Většinu peněz získáváte prodejem banánů, ale kakaové boby jsou také důležitým zdrojem příjmů. Podařilo se vám sklidit 2 pytle kakaových bobů, které nyní potřebujete prodat.

POTŘEBUJETE DOSTAT ZAPLACENO CO NEJVÍCE.

Tvoje kakaové boby mají hodnotu 70 Rha za pytel.
Potřebuješ získat alespoň 120 Rha, abys zajistil/a dostatek jídla pro svoji rodinu do příští sklizně.

Pěstitel 3

Tvé rodině patří půda, na které pěstujete kakaovníky. Podařilo se vám sklidit 5 pytlů bobů, které nyní potřebujete prodat.

POTŘEBUJETE DOSTAT ZAPLACENO CO NEJVÍCE.

Tvoje kakaové boby mají hodnotu 70 Rha za pytel.
Potřebuješ získat alespoň 300 Rha, abys zajistil/a dostatek jídla pro svoji rodinu do příští sklizně.

Pěstitel 4

Tvé rodině patří půda, na které pěstujete kakaovníky. Podařilo se vám sklidit 3 pytle bobů, které nyní potřebujete prodat.

POTŘEBUJETE DOSTAT ZAPLACENO CO NEJVÍCE.

Tvoje kakaové boby mají hodnotu 70 Rha za pytel.
Potřebuješ získat alespoň 180 Rha, abys zajistil/a dostatek jídla pro svoji rodinu do příští sklizně.

Pěstitel 5

Tvé rodině patří půda, na které pěstujete kakaovníky. Podařilo se vám sklidit 4 pytle bobů, které nyní potřebujete prodat.

POTŘEBUJETE DOSTAT ZAPLACENO CO NEJVÍCE.

Tvoje kakaové boby mají hodnotu 70 Rha za pytel.
Potřebuješ získat alespoň 240 Rha, abys zajistil/a dostatek jídla pro svoji rodinu do příští sklizně.

Pěstitel 6

Tvé rodině patří půda, na které pěstujete kakaovníky. Podařilo se vám sklidit 5 pytlů bobů, které nyní potřebujete prodat.

POTŘEBUJETE DOSTAT ZAPLACENO CO NEJVÍCE.

Tvoje kakaové boby mají hodnotu 70 Rha za pytel.
Potřebuješ získat alespoň 300 Rha, abys zajistil/a dostatek jídla pro svoji rodinu do příští sklizně.

Nákupčí 1

Máš 500 Rha na nákup **co nejvíce** pytlů kakaá.

MUSÍTE ZAPLATIT MINIMÁLNĚ 20, ALE NE VÍCE NEŽ 50 RHA ZA PYTEL KAKAOVÝCH BOBŮ.

Nákupčí 2

Máš 600 Rha na nákup **co nejvíce** pytlů kakaá.

NEPLAŤTE VÍCE NEŽ 40 RHA ZA PYTEL KAKAA.

Nákupčí 3

Máš 640 Rha na nákup **co nejvíce** pytlů kakaá.

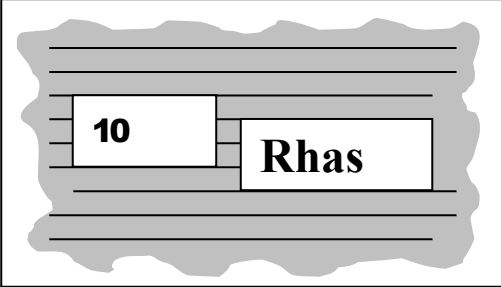
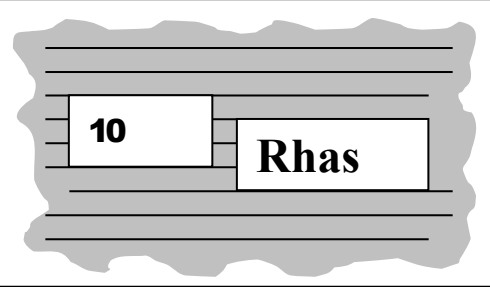
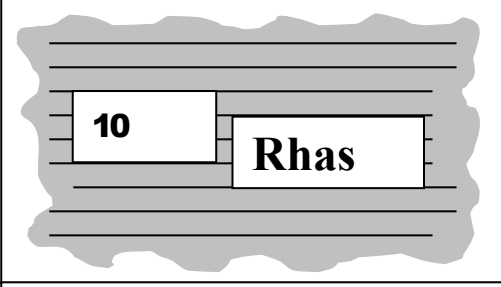
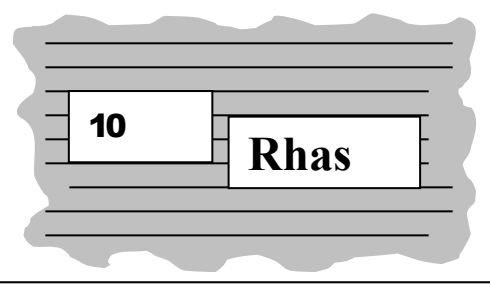
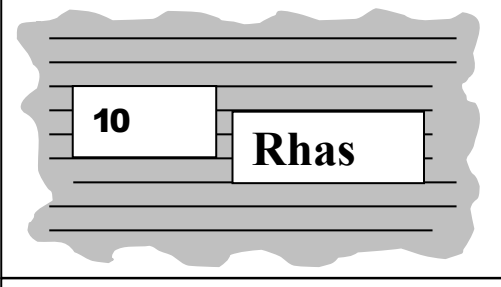
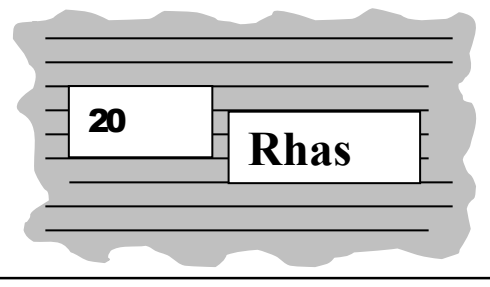
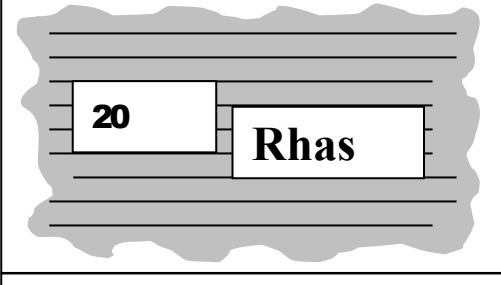
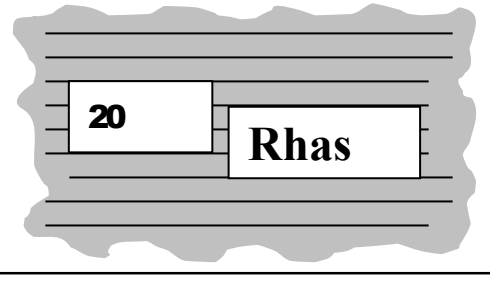
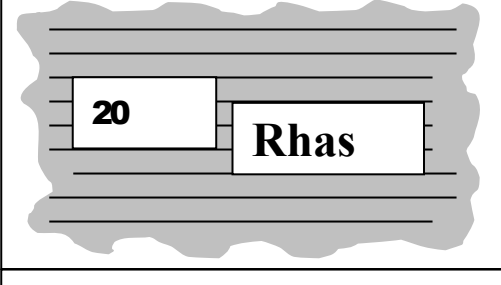
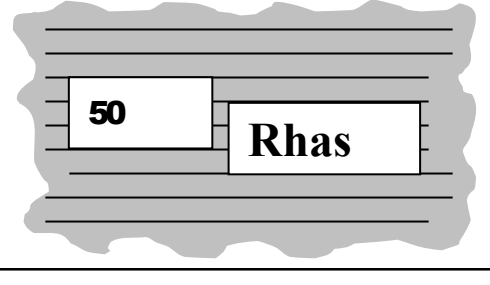
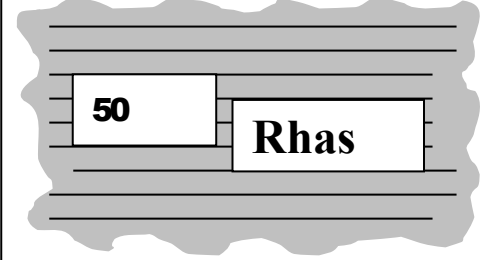
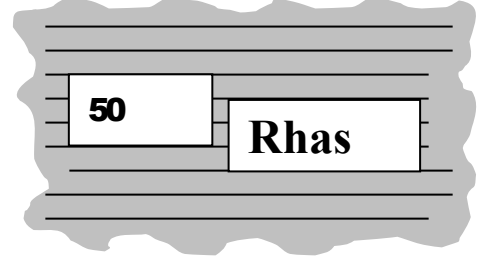
MUSÍŠ ZAPLATIT 80 RHA ZA PYTEL KAKAA.

Nákupčí 4

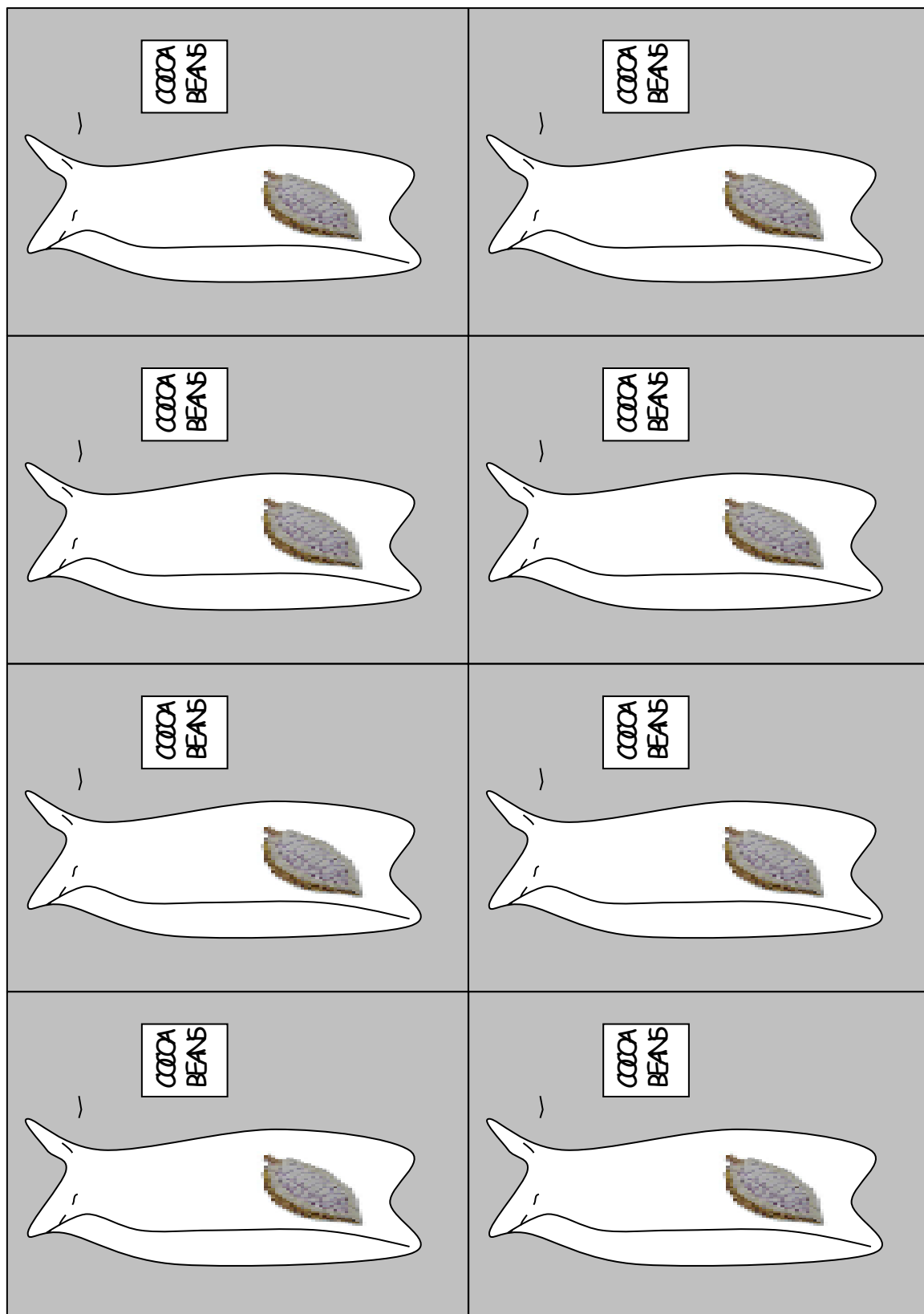
Máš 500 Rha na nákup **co nejvíce** pytlů kakaá.

NEPLAŤTE VÍCE NEŽ 50 RHA ZA PYTEL KAKAA.

Příloha 2

 <p>10 Rhas</p>	 <p>10 Rhas</p>
 <p>10 Rhas</p>	 <p>10 Rhas</p>
 <p>10 Rhas</p>	 <p>20 Rhas</p>
 <p>20 Rhas</p>	 <p>20 Rhas</p>
 <p>20 Rhas</p>	 <p>50 Rhas</p>
 <p>50 Rhas</p>	 <p>50 Rhas</p>

Příloha 3

Příloha 4

PĚSTITELÉ

Váš život závisí na prodeji kakaových bobů. Potřebujete vydělat peníze. Potřebujete získat tolik peněz, kolik je možné – získejte co nejvíce. Vaše kakaové boby mají určitou hodnotu (napsanou na kartě). Získat méně pro vás není dobré. Nemusíte prodat všechny boby jednomu nákupčímu.

AŤ SE DĚJE COKOLIV, MUSÍTE KAKAOVÉ BOBY PRODAT!

Je pro vás lepší prodat za nižší cenu než neprodat vůbec.

NÁKUPČÍ

Za částku stanovenou na kartě musíte nakoupit co nejvíce pytlů kakaových bobů. Pokuste se získat co nejvíce.

MUSÍTE DODRŽOVAT PRAVIDLA NA VAŠÍ KARTĚ!

Podmínky stanovil váš nadřízený a nesmíte je měnit.